RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT-LEGAL

NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 2053 — NỘI SỐ : 6402 — NGÀY THỨ BA 22 JANVIER 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DEPOT LEGAL INDOCHINE
No 1240

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Hanoi	Tỉnh lỵ	Phủ lỵ và Châu lỵ	Hạng ba: Các Phủ lỵ và Châu lỵ	Ngoại quốc
	0 $ 07	0 $ 10	0 $ 30	0 $ 50	12 $ 00
Các làng và các công-sở	»	5.00	8.00	8.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	6.00
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	3.00
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur-gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 0 $ 15 le centimètre de hauteur, sur 0 m 055 de large.
Une seule insertion. . . . . 0 $ 50 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Chữ nghiêm trong đạo làm thầy

Trong sách chữ nho có câu : « Giáo bất nghiêm sư chi nọa », nghĩa là dạy bảo không nghiêm là lỗi của thầy. Làm thầy thì cốt phải nghiêm, có nghiêm thì mới có uy, có uy thì học-trò mới kính trọng mà dạy bảo mới đắt lợi ; nghiêm là cái đức cần nhất của thầy, người có trách-nhiệm làm thầy phải cho nghiêm, xưa nay ai cũng đều công nhận như thế. Nhưng nếu làm thầy mà quá nghiêm, thì đối với học trò, chỉ sinh được lòng sợ hãi, mà không sinh được lòng yêu mến ; đã không có lòng yêu mến, mà trong thầy trò vẫn không có cái tình ý mật-thiết với nhau, thì về đường giáo-dục, có lẽ chưa được hoàn thiện. Ta thử bàn rộng nghĩa chữ nghiêm ra, để giúp một đôi điều về việc giáo-dục đời nay.

Nghiêm có nghĩa là uy nghiêm, lệnh truyền không được cãi ; lại là nghiêm khắc, lầm lỗi không khoan dung, người xưa bàn về phép dùng binh, có câu : « Binh sự dĩ nghiêm chung », nghĩa là dùng binh phải nghiêm thì mới thành công được, nghiêm lại có nghĩa là tôn nghiêm, mệnh lệnh phải tuân theo, thể thống phải tôn trọng, kinh Dịch nói về việc gia đạo, có câu : « Gia nhân hữu nghiêm-quân yên, phụ mẫu chi vị dã », nghĩa là cha mẹ là chúa nghiêm ở trong nhà. Hai chữ nghiêm nói ở trên đó, thì cốt chỉ về pháp luật trong nhà binh, và trật-tự trong gia-tộc, chứ dùng về đường giáo-dục, thầy đối với trò, thì nghĩa không được đúng lắm.

Thầy là thay mặt cha mẹ ở nhà trường mà cầm quyền giáo-dục. Trò đối với thầy, tuy cũng như quân đối với tướng, mệnh lệnh tất phải tuân theo, nhưng luật nhà trường không phải như luật nhà binh cứ nhất thiết hà khắc cả được, thầy đối với trò, tôn nghiêm tuy không kém gì cha mẹ, cũng vẫn phải kính trọng phục tòng, nhưng cách giáo-dục không phải như cách trị gia, giữ nền nếp mà lại cần phải khéo khai dụ nữa. Trách nhiệm của thầy, không những là dạy học dạy chữ mà thôi, phàm dưỡng ăn nết ở, tiếng nói giọng cười, đều lấy mình làm khuôn làm nếp cho học-trò theo. Cho nên làm thầy cốt phải cư xử cho đứng đắn, ăn nói có mối giường, để giữ lấy cái giá trị cho xứng đáng, thầy đã có giá trị, thì tất là tôn-nghiêm, học-trò trông thấy tất phải sinh lòng kính trọng, hà tất phải nghiêm khắc để lập lấy uy mình, ác độc để làm cho người oán. Chữ nghiêm tưởng nên cắt nghĩa là thầy tự trị lấy mình phải nghiêm để làm gương cho học trò theo, chớ không phải cách đối đãi với học trò phải nên nghiêm khắc đâu.

Hiện nay phép học đổi mới, các giáo-sư ở trường tiểu-học phần nhiều hãy còn trẻ tuổi, lịch duyệt chưa được nhiều, kiến thức chưa được rộng, tuy có bằng tốt nghiệp thành chung hoặc là tốt nghiệp ở trường sư-phạm, đường học vấn đủ sức làm thầy ; nhưng về đường cư-xử, cách ăn nói, thì có người thật chưa đủ làm khuôn phép cho người theo. Vì thế mà danh giá thầy cũng chưa được tôn nghiêm, mà lòng kính trọng của người ngoài cũng khó được bền vững. Có người không biết rằng đó là tại mình đạo đức phẩm hạnh chưa đủ cho người kính sợ lại hiểu lầm chữ nghiêm, mà khi đối đãi với học-trò muốn lấy nghiêm mà lập uy. Tuy phép nhà trường đặt ra, thầy phải có quyền trách phạt để ngăn cấm người lười biếng, trừng trị kẻ xấc láo, làm thầy mà không trách không phạt, thì làm thế nào cho học-trò biết kiêng sợ mà phải vâng nhời, đó là nhẽ thường không cần phải nói đến nữa. Nhưng nếu làm thầy mà chỉ một mực nghiêm, nghiêm quá rồi hóa ra khắc, đến nỗi thầy trò đối với nhau, chỉ có uy mà không có ân, chỉ có phép mà không có tình, tình ý tất là hãn hạch, mà khó bề thân-cận được nhau.

Chữ tận tâm, chữ nhẫn nại, đều là cái đức tính rất cần thiết của người làm thầy, nhưng mà cốt nhất lại phải có dáng mặt ôn hòa, giọng nói khoan dị. Người ta tư hầm mỗi người mỗi khác, cũng có người tư chất không đến nỗi thua kém, mà không có tính hiếu mau ; cũng có người vì tính hay nhút nhát, bụng tuy hiểu mà nói không hoạt miệng. Làm thầy phải xét thấu tính chất từng người, mà tùy cơ dụ dịch không sợ mất nhời, không sợ một sức, nói cách này không hiểu, thì tìm cách khác ; nói lần trước chưa hiểu thì nói lần sau, nét mặt bao giờ cũng tươi, giọng nói bao giờ cũng dịu, khiến cho người tính nhặt không đến nỗi vì sợ quá mà mất trí khôn ; khiến cho người tính dốn, không vì sợ quá mà dành cam không hiểu ; tính thầy trò có thân thiết, thì dưỡng giáo-dục mới dễ dàng. Ngày xưa ông Nhan-Hồi khen đức Khổng-tử rằng : « Phu tử tuần tuần thị dụ nhân », nghĩa là thầy ta khéo dụ dịch học trò dần dần. Xem thế thì biết đức Khổng-tử giáo dục được nhiều nhân-tài, mà học-trò rất là tin phục thân ái, có phải là nghiêm khắc với học-trò đâu.

Than ôi ! công giáo-dục cũng không kém gì công sinh thành, tình sư đệ cũng chẳng kém gì tình phụ tử, tục nước ta xưa nay vẫn là quí thầy trọng thầy ; mà ở các trường sơ-học ta bây giờ, hình như tình thầy trò ở không được thân, mà mối cảm tình buộc không được chặt, gây thành một cái bạc-tục ở trong xã-hội. Tuy cái kết quả xấu ấy cũng có nhiều nguyên nhân, nhưng mà phần thì vì thầy hiểu lầm nghĩa nghiêm, mà đối với học-trò quá bề nghiêm khắc, phần thì vì học-trò thấy thầy quá nghiêm mà sinh lòng hờn oán, dần dần mới sinh ra cái tục ấy. Thầy trò ta bây giờ nghĩ sao ?

H. T. B.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 20 và 21 Janvier 1924

Hoa-kỳ với Mặc-tây-kha

Các báo nói rằng tuần-dương-hạm *Omaha* và sáu chiếc ngư-phóng-ngư-lôi lữ-hạm đã nhận được mệnh lệnh đi đến Vera Cruz.

Dư luận ngoại-quốc đối với cái chánh-sách tài-chánh của nước Pháp

Các phương-sách của chánh-phủ Pháp dự định được dư luận Thụy-sĩ rất lấy làm khen ngợi, nhất là việc chánh-phủ quyết nghị định hoãn tất cả các khoản chi tiêu mới. Sở điện-báo *Havas* có nói : người Thụy-sĩ bảo rằng nay mai giá tiền franc sẽ nâng lên được nhiều.

Sở điện-báo *Havas* lại nói : Người Hoa-kỳ cũng bảo rằng các phương-sách của chánh phủ Pháp thi-hành sẽ làm cho giá tiền franc hồi phục được.

Việc nước Đức

Tin Berlin. — Các báo nói rằng đến cuối tháng mars này sẽ bãi quân luật.

Trong cuộc bầu-cử nghị-viện ở Bavière nay mai, những người trong đảng Xã-hội và đảng Quốc-dân, về cánh với Hitler, sẽ kết liên với đảng Cấp-tiến quốc-dân.

Tại Kirchdorff mới có một công-ty vô-danh dựng lên để bán và phát than trong hạt sông Ruhr. Hội ấy do M. Stinnes chủ trương, và hội-viên thì có : MM. Thyssen, Glookner và Vogler.

Tin Munich. — Ản MM. Hittler, Ludendorf cùng đồng-đảng sẽ xử trước tháng avril.

Tin Dusseldorf. Nhiều người về đảng biệt lập bị bắt ở Teckel-Wanna.

Hóa-vật bán buôn đã hạ giá. Mỗi tấn than coke hạ được 5 mark kim-tệ và giá gang hạ được 10/.

Các quan Anh hạ lệnh cho thợ mỏ ở mỏ Rodderbrughe và thợ ở nhà máy đèn trung-ương ở Goldenbergewerk phải trở lại làm việc.

Các hội-đồng thợ thuyền ở các mỏ than lignite quyết nghị đình-công ngày 21 janvier.

Việc nước Hy-lạp

M. Venizelos giải bày với các viên lĩnh-tụ chánh đảng phản-đối những lẽ làm sao mà phải đặt một cuộc chúng dân dầu-phiếu. Ông hứa rằng ông sẽ giải tán nghị-viện sau khi đầu phiếu về các bản luật khẩn-cấp. M. Zaimis và nhiều ông nghị-viện ưng việc đặt một cuộc chúng-dân dầu-phiếu.

Mấy lời của quan Poincaré

Trong bài diễn-văn của quan Poincaré đọc tại lễ khánh-thành trận-vong kỷ-niệm-đài ở hạt thủ bảy thành Paris, ngài có nói : Từ nay trở đi nước Pháp lại còn ghê gớm không muốn có việc chiến-tranh hơn là từ nay về trước. Nước Pháp sẽ đem hết tài lực, hết trí não, hết tâm cơ ra mà lo toan mà bồi đắp cho cuộc hòa-bình. Các dân-tộc lắm khi vì cái quyền lợi, vì lòng tham-dục mà thành ra phản lí, từ nay nước Pháp lại hết sức khu khiển cho được thân ái với nhau. Nước Pháp muốn tán-trợ cái cuộc thân-ái đại đồng ấy cho được thành công, nên nước Pháp quyết chí duy-trì các tờ hòa-nghị, và bảo-hộ các quyền lợi do hòa-nghị đặt ra.

Ngài có nói : Ta đã trải qua cái thời-đại giao ước là đề rách rồi, từ nay ta muốn được tới ngày thiên-hạ biết y lời nhớ ước. Nếu một mai nước Pháp lại phải lo về nỗi một nước nào bỗng dưng đến khiêu-chiến với mình, nếu vì nước Đức dụng tâm sai lời hội ước, mà nước Pháp không có liền tu chỉnh lại những nơi bị hủy hoại, thì biết bao máu chảy, biết bao sự than khóc, biết bao sự khổ thống bấy nay chẳng là uổng lắm ru. Dù ai vận-động về đường chính-trị, dù ai mưu mô về đường tài-chính, dù nước nào áp bách thế nào nữa mặc lòng, không có gì làm cho cái tiếng kêu của lương-tâm nghẹn tắc đi được. Nước Pháp không phải là một nước tham lam, chỉ mê cái chủ-nghĩa đế-quốc, chỉ tham của cải của kẻ khác đâu. Nước Pháp không có tham vọng cái gì cả. Nước Pháp chỉ mong cho các dân-tộc dông-minh với Pháp, mà lại mong cả cho các nước cừu địch cũ nữa, miễn là các nước cừu địch cũ ấy biết bỏ cái thói cũ đi, biết xử trí cho người ta tha thứ cho và biết tự mình sửa đổi đi mới được. Nước Pháp bao giờ cũng sẵn lòng hòa hiệp. Thế-giới có thể tin cậy ở tấm lòng chính trực, tấm lòng danh dự của nước Pháp. Nước Pháp chỉ cầu nguyện có hai điều thiên vận này thôi. Một là không mất những điều đã hứa cho nước Pháp, hai là không bị kẻ lăng diềng đến bóp cổ nữa vậy.

Tin Trung-hoa

Ngày 13 Janvier 1924

Tin Bắc-kinh

Chánh-phủ Bắc-kinh ký mở than Kinh-khẩu cho Nhật-bản để vay 10.000.000 đồng bạc.

Ngô-bội-Phu đối với hiến chánh đảng

Ngô-bội-Phu rất không bằng lòng với hiến chánh-đảng, đã tư giấy khuyên Tào-Côn quyết ý giải tán.

Ngô-cảnh-Liêm muốn khuynh-đảo Cao-lãng-Ủất

Ngô cảnh-Liêm định về Bắc-kinh, yêu cầu Tào-Côn bãi chức Cao-lãng-Ủất.

Vương-thừa-Mân với Ngô-cảnh-Liêm

Vương-thừa-Mân có ý bênh vực Ngô-cảnh-Liêm, đã đánh giây-thép dục Tào-Côn phải tổ-chức chánh-thức nội-các, để khỏi mối tranh-cạnh.

Hán-khẩu, Thiên-tân và Giang-ninh tranh việc quan thuế

Hán-khẩu, Thiên-tân và Giang-ninh đều đánh giây thép về Bắc-kinh, tranh việc quan thuế, không muốn cho chánh-phủ Bắc-kinh tiêu dùng số tiền dư.

Ôn-thụ-Đức đem chiến-hạm về hàng Bắc-kinh

Ôn-thụ-Đức đem bảy chiếc chiến-hạm về hàng Bắc-kinh, chừng độ mười ngày nữa thì đến Giao-châu ; Lý đình-Tân đã sai người đi nghênh tiếp.

Vương-khắc-Mẫn muốn từ chức

Vương-khắc-Mẫn vào yết kiến Tào-Côn, tỏ ý muốn xin từ chức ; Tào hết sức khuyên-dụ, Vương xin ở lại coi việc đến khi nội-các mới thành-lập thì thôi.

Ngô-bội-Phu đòi quân phí

Ngô-bội-Phu đánh giây thép về Bắc-nói rằng Dương-Sâm đem quân sang viện Tứ-xuyên, đã lấy lại được Bồi-lăng, phải trù cấp lương thực ngay ; tài chánh bộ không trù khoản kịp ; Ngô lại đánh giây thép về đòi, nhời nhẽ rất là phẫn hận.

Việc tổ-chức nội-các

Tào-Côn định giao việc tổ-chức nội-các cho Tôn-bảo-Kỳ, đã sai Ngô-dục-Lân sang Thiên-tân để tỏ ý-kiến ấy ; phái Thiên-tân cũng đều thuận theo.

Vương-khắc-Mẫn sang Lạc-dương

Vương-khắc-Mẫn sang Lạc-dương, bàn với Ngô-bội-Phu về việc kinh-phí sở tuần-duyệt sứ.

Triệu-nhĩ-Tốn sắp sang Phụng-thiên

Tào-Côn trước đã sai Vương-chiếm-Nguyên sang Phụng-thiên, vận động cuộc hòa bình, nhưng chưa có kết quả, bây giờ lại sai Triệu-nhĩ-Tốn sang Phụng-thiên vận động việc ấy.

Cấp quân-giới cho Tôn-truyền-Phương

Quân-sự xử đánh giây thép cho binh sưởng Thượng-hải, xin cấp cho Tôn-truyền-Phương (Phúc-kiến) 2 khẩu trái phá, 500 khẩu súng và 200 hòm đạn.

Thổ-phỉ nhiều loạn

Mấy người giáo sĩ nước Mỹ bị quân Thổ-phỉ đánh, phải nhiều thương tích nặng, và một người nữ sĩ bị bắt.

Chiến-hạm nước Mỹ lui ra khỏi Châu-giang

Hai chiếc chiến hạm Mỹ đã đổi Châu-giang, đi ra Hồ môn.

Tin Quảng-đông

Tôn-Văn khai quân sự hội, định trù kinh-phí để cất người sang nước Mỹ, nước Anh, nước Pháp và nước Đức khảo xét cách thức chế tạo quân khí mới.

Quân Hồ-bắc và quân Vân-nam lấy lại được Liên-châu

Thâm-hồng-Anh và Mã-Tế đem quân đánh Liên-châu ; quân Hồ-bắc và quân Vân-nam được tin, lập tức kéo sang cứu viện, hai bên đánh nhau một ngày một đêm kịch liệt lắm, quân Hồ-bắc và quân Vân-nam lại lấy được Liên-châu.

HIỆN TÌNH KHỦNG HOẢNG Ở NƯỚC ANH

Vô-tuyến-điện ngày hôm nay có tin đến nói rằng nghị-viện nước Anh bỏ 323 phiếu lỏ lòng không tin cậy tòa nội-các. Số phiếu tin cậy chỉ có 256 mà thôi.

Thợ vận máy và đốt than dì nh-công từ nửa đêm hôm chủ-nhật.

Các báo nói rằng có lẽ đảng lao-động sẽ cầm quyền-chính.

Báo *Intransgeant* có nói : Xưa nay ở nước Anh không bao giờ có buổi dĩ dội như thế. Việc chính trị và việc kinh-tế cùng nguy ngập trong một lúc.

MỘT NHÀ CỰU HỌC TÀU ĐƯỢC VĂN-HỌC BÁC-SĨ HỌC-VỊ CỦA NHẬT-BẢN

Vừa đây đại-văn-học bộ giáo-thụ hội Nhật-bản có tặng cho một người Tàu tên Kha-phụng-Tôn cái học vị văn-học bác-sĩ. Kha vốn là nhà cựu-học ở Tàu, năm nay đã 68 tuổi, người Giao-huyện tỉnh Sơn-đông, đỗ tiến-sĩ đời Tiền-thanh, từng làm đề-học-sử tỉnh Hồ-bắc, có tiếng nghiên-cứu sử-học giỏi lắm, sinh-bình trước-thuật nhiều, khổ tâm nhất là một bộ Nguyên-sử. Lần này ông có làm một bài luận về Nguyên-sử, người Nhật-bản lấy làm ngợi khen lắm, nên đại-văn-học-bộ giáo-thụ-hội đã quyết nghị tặng cho cái học vị văn-học bác-sĩ.

CÁC CHỈ-THỂ TRONG NGƯỜI CÁI NÀO ĐÁNG GIÁ BAO NHIÊU ?

Cái vấn-đề này xưa nay chưa từng có ai nghiên-cứu đến, nên nhiều khi xảy ra có việc một người nào bị kẻ khác làm thương tại đến một cái gì trong thân-thể như mất thì đòi bồi-thường bao nhiêu, tay thì đòi bồi-thường bao nhiêu vân vân, trong pháp-luật cũng không có cái thành-lệ nhất định để mà phán xử, kẻ đòi nhiều người cãi ít sinh ra rắc-rối quá. Gần đây ở các châu bên nước Mỹ vì thế có lập hẳn ra một hội điều-tra công nghiệp, chuyên xét về việc ấy, đặt hẳn ra luật lệ để khi có việc người đương sự cứ thế mà trình-cáo, quan tòa cứ thế mà xử đoán. Đây kể cái giá-cách trong pháp-luật đã định về các cái thân-thể trong người tổn hại được đòi bồi-thường như sau này :

Mắt,	235.776	đồng.
Tay,	449.443	—
Cánh tay,	574.74	—
Ngón tay cái,	110.520	—
Chân,	377.600	—
Đùi,	510.496	—

Ôi ! cái thân thể của người nước văn-minh quí trọng đến như thế.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Bàn góp về tiếng Nghệ với tiếng Bắc khác nhau

Trong số báo ngày 17 janvier về mục « *Cuộc điều tra về việc làm tự-điển Việt-Nam* », ông Phụng-Đình ở Tourane có đăng mấy tiếng Nghệ khác nhau với tiếng Bắc là thế nào, ông nói tiếng « xán » nghĩa nó là đánh cho vỡ thì sai, chính nghĩa nó là « ném ». Thì dụ : « Con-nít lấy đá xán vỡ trốc chắc » nghĩa là « trẻ-con lấy đá ném vào đầu nhau ».

Ng-ng-T.

MỘT VỊ NỮ-VƯƠNG Ở GIỮA VÙNG SA-MẠC

Sa-mạc Sahara (Tàu dịch là Tân-cáp-lạp) ở về trung bộ châu Phi, ngày vào khoảng giữa đường xích-đạo ; xưa nay vì giao-thông không tiện, ít có người đi tới bao giờ. Từ lúc người Pháp nghĩ chế ra được một thứ xe ô-tô kiểu mới, ở những chỗ lạc-đà lừa ngựa không thể nào đi được cũng thông hành được như thường, trải bốn lần các nhà thám hiểm đi tới nơi đó xét, phát hiện thấy ở trong đó cũng có nhiều ruộng đất tốt và nhân-vật khác hẳn loài đen. Cứ lời báo-cáo của một đội thám hiểm Pháp Đan (Đan-mạch) ở giữa vùng sa-mạc, ngày vào chỗ chân núi Hoggar, phát hiện thấy một đám ruộng đất to lắm, trong có bộ lạc ở, có người tù trưởng là một người con gái thật trắng đẹp, thuộc về giống người Touarey Brud, nhà khoa-học người Đan-mạch là ông giáo Olufsen đã được tiếp-kiến vị nữ-vương ấy ; cứ lời ông nói vị nữ-vương ấy là một người con gái rất trắng đẹp phong-nhã, khổ người cao dài, tóc hoe hoe vàng, những dân về bộ-lạc ấy cũng đều người da trắng cả. Độ tháng sáu mới rồi, có một đội thám-hiểm đi ngang qua đấy, có một người phó tù-trưởng tên Ackamon phụng mệnh nữ-vương ra nghênh tiếp.

Giống người này cũng da trắng, có nhiều kỹ-năng, âm-nhạc cũng giỏi, về chính trị, về ngoại-giao, con gái đều chiếm được quyền lực hơn con trai. Nữ-vương thường ở trong một cái màn đen thật lớn triều-kiến các quan, trông người mới trong ngoài ba mươi mà nghe nói đã lấy qua mười bốn đời chồng, hiện thời đều li dị cả.

GIỐNG NGƯỜI CÁC SẮC Ở NƯỚC PHÁP

Người Hoa-kỳ có cái định-kiến khinh-bỉ giống người các sắc một cách rất là kịch-liệt. Người da trắng ở Hoa-kỳ không ai chịu tiếp người da đen, không ai chịu đi cùng một cái xe thuê với người da đen, không ai chịu ngồi cùng một tòa hỏa-xa với người da đen, không ai chịu tiếp xúc với người da đen. Cũng vì cái định-kiến ấy nên trong mùa hạ mới rồi, người Hoa-kỳ đến chơi ở Paris có gây nên mấy việc lôi thôi ở mấy chỗ công. Những người vốn ở các thuộc-địa Pháp tại Phi-châu, dẫu là người có giáo-dục tử tế, mà người Hoa-kỳ cũng cự không chịu cho đứng ngồi gần mình. Ông thứ-dân nghị-viên xứ Sénégal, là M. Diagne, có đem các việc ấy vào trình với quan thủ-tướng Poincaré, thì quan Poincaré có viết thư đáp lại nói cái chánh-sách của ngài về việc ấy thế nào. Việc này ngay lúc xảy ra, bản-quán đã đăng báo, nay xin lược dịch bức thư của quan Poincaré để độc-giả rõ cái chủ-nghĩa bình đẳng ở nước Pháp không phải là một điều hư vô vậy.

Paris, ngày 26 Juillet 1923

Thưa ngài,

Ngài có cho tôi biết mới đây ở Paris có xảy ra hai việc đáng tiếc, mà mấy người da có sắc hoặc là người quốc-tịch Pháp, hoặc là dân bảo-hộ của Pháp bị người ngoại quốc nhục dã.

Việc thứ nhất, nghe đâu mấy người Hoa-kỳ thấy hai võ-bị sinh-viên người xứ Madagascar ngồi trong một cái xe thuê, có tỏ ý cự lại một cách kịch-liệt, nghe đâu họ không chịu ngồi cùng một chuyến xe với mấy người ấy.

Việc thứ hai, thì nghe đâu một người Hoa-kỳ chủ hàng rượu, tự ý đuổi một vị luật-sư danh-giá tòn Phúc-thẩm Paris mà lấy lẽ rằng luật-sư là một người da đen. Nghe đâu người Hoa-kỳ ngồi trong hàng rượu bữa ấy có nói những lời tồi tệ vô lễ về việc nước Pháp đối đãi với người da đen.

Ngài nên chắc lòng rằng từ nay những chủ hàng cơm hàng rượu, nếu phân biệt người da trắng, người da đen kia khác, thì phải trừng-trị một cách rất nghiêm.

Tôi sẽ thương thuyết cùng quan thượng-thư bộ Nội-vụ lưu ý về việc ấy để ngài hạ mệnh-lệnh minh-bạch mọi lẽ cùng xét xem có nên trừng-trị người quản-lý cửa hàng *Le Jockey*, đại khái như bắt phải tạm thời đóng cửa hàng được không.

Tôi lại nhân dịp này thông báo cho các nhà báo biết việc chánh-phủ quyết nghị ngăn ngừa cho những việc như thế không xảy ra nữa. Thực thế, nay nên nhắc lại người ngoại-quốc trú cư ở Pháp biết rằng ở Pháp thì phải nên quên những cái định-kiến riêng của mình đi và phải tuân cái tôn-chỉ chủng-tộc bình đẳng do luật-pháp nước Pháp bảo-chứng vậy.

. . . . . .

HÀI ĐÀM

Bói cũng thiêng

Đêm đông gió thổi... cậu ngồi một mình đốt ngọn đèn tàn, cậu nghĩ nhớ đến ai, ruột nóng như lửa, muốn lên bước ra đi, nhưng *mợ* giữ *mợ* không cho phép; chống tay tựa ăn, tì tê mở tập tiểu-thuyết ra bói một quẻ xem sao, xem tình nhân lúc này có chung một tấm lòng mong nhớ với cậu chăng?

Trước hết cậu nâng quyển *Tái-sinh-duyên* lên trán, cậu lầm thầm khấn...

Giở ra gặp ngay câu:

Thôi-phan-phượng mừng gặp giai-nhân.

Lưu-yến-Ngọc toan bề quyên sinh.

Cậu giật mình nghĩ, khó đoán quá không biết việc lành hay việc dữ.

Cậu lại vớ lấy quyển *Nữ-hải-lậc*.

Cậu khấn bà Nữ-hải-lậc, sống khôn chết thiêng, ứng cho cậu một quẻ cho minh-bạch rạch ròi.

Cậu giở sách ra, bấm được câu:

Rung rinh một chiếc thuyền tình.

Cậu sướng quá, miệng cứ ngâm đi ngâm lại mãi:

Rung á rinh! Rung á rinh! một chiếc á thuyền á tình! Rung á rinh! Rung á rinh!

Mợ ở đâu chạy đến. *Bốp.* — Cái gì mà tình mấy chẳng tình mãi thế!

Cậu kêu:

— Không, có gì đâu! Rung rinh, rùng rình, rúng rịnh rùng rình ấy mà!

X.

Cuộc thi thơ

Của Noé-ray-Quyên xướng-xuất

MDLXXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Cảnh đấy người đây cũng nức lòng.
Giáo-hóa đã nhuần cơn Á-vũ,
Cung-tường còn vững buổi Âu-phong
Rừng nho dẫu nhuộm mùi kim cổ,
Bờ đạo mong bồi nếp thủy chung.
Quốc-túy nay nhờ ơn thánh chúa
Một nền hương khói biết bao cùng.

MDLXXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Chung tú từ đây có phải không?
Đạo Khổng mấy triều mưa hóa nhuận
Trời Nam một cõi khói hương chung.
Gương treo lẻ-giáo in hồ Bạc,
Bia dựng khoa danh vững núi Nùng
Trải mấy tang-thương cơ-chỉ đổi,
Cung-tường còn phảng phất nhoè [phong.

MDLXXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cảnh cũ người nay có nhớ không?
Giáo-hóa mấy triều lừng đất Bắc,
Hương yên một cõi nức trời Đông.
Hiếu-trung gương sáng dòng sông [Nhị,
Khoa-giáp bia cao đỉnh núi Nùng.
Dâu bể cuộc đời thay đổi mấy,
Cung-tường còn vững vẻ non sông.

Lương-tử Hiếu
Đội trạm Cao-mật, Thanh hóa

MDLXXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ tôn sùng đạo chính trung.
Vững cõi di-luân trên bến Nhị,
Cao nền trung-hiếu ngất non Nùng.
Khua vang một-đạc nơi Thù Từ,
Gẩy khúc kim-thanh rày Á-Đông.
Trải Lý đến nay đà mấy kỷ,
Bắc Nam luân-lý vẫn tôn sùng.

Bảo-xuân-Roanh
Mộc-tòng, Lạng-nhàn, Hà-nam

MDXC

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Giám là nơi Đắc-địa chung.
Luyện đá Ni-sơn xây hộ Thánh,
Dựng đền Đỉnh tử tựa non Nùng.
Cung-tường bóng rợp dòng sông Nhị
Khoa-giáp nền gây giống cháu Rồng.
Hơn tám trăm năm mưa nắng giải,
Bia truyền nhất-quán vững như đồng.

Phạm-khắc Chiêu
Bưu-chính phán-sự, Hanoi

MDXCI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khuê-các tôn-nghiêm bốn mặt trông.
Khải-thánh cung trong nền rỡ rỡ,
Danh-hiền bia trước dấy song-song.
Cung-tường mấy lớp in còn đẩy,
Thương-hải bao phen vững chẳng [dung.

Đương buổi văn-minh ngày mở rộng,
Xa gần càng nức tiếng nho-phong.

Hoàng - Quang
53, Avenue du Gd Bouddha, Hanoi

MDXCII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu trời riêng đất để chung.
Ngửa thấy tường cao nên vẻ đẹp,
Vững vàng nền rộng mở đường thông
Gương trời soi sáng bia sau trước,
Của thánh hề chi buổi vắng đông.
Thanh Giám tiếng thơm bao xiết kể?
Xuân-thu nghi tiết nhẽ nào không.

Trần-văn-Diệu, Nam-đồng

MDXCIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Dấu cũ văn-minh giống Lạc-Hồng.
Miếu mạo trải bao phen nắng gió,
Cung trường vẫn vững với non sông.
Bia Lê tiến-sĩ rêu mờ tỏ,
Gác Lý khuê-văn ngói trập trùng.
Học đầu khác xưa lòng chẳng khác,
Mới hay thánh đạo chẳng bao cùng.

Đặng-tất-Hựu
Giáo-học trường Nhị-mễ, Hưng-yên

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ	19 độ
15 giờ	19 độ

Lịch ngày mai

Dương lịch

Thứ tư, 23 janvier 1924
S. Raymond

Âm-lịch

18 tháng 12 năm Qui-hợi
Ngày Tân sửu
Hành Thổ, Sao Chẩn. Trực Kiến.
KỴ: Tác-tương, Hành-tang.
NGHI: Tế tự, Kết-hôn, Hội hữu, Ẩn-sáng, Thương-lượng, Thu-tru, Lập-khoán, Kỷ-phùng, Nạp-thái.

Giá bạc. — Kể từ ngày 22 Janvier 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là **10 f. 85**

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 22 janvier 1924*: 3 %, 54,25. 3 %. Thứ hoàn vốn dân 65.25. — 4 %/1918 58. 4 %. 1917 58.95. — 4 %/1918 58. 5 %. 1915 1916 7b, 20. — 5 %. 1920 89.70 6 %. 1920 81.95.

Đường điện-thoại đi Haiphong. — Đường điện-thoại ở Hanoi đi Haiphong nay đã đặt thêm dây rồi, như vậy mong rằng từ nay trở đi việc thông-tin sẽ được dễ hơn và chóng hơn trước.

Hội-quán của các binh lính ta tại Pháp. — Quan Tổng quản-lý các đạo quân Đông-dương tại Pháp vừa gửi thư sang quan Toàn-quyền nói rằng nay đang lập cho các binh lính ta một nhà Hội-quán (Foyer des tirailleurs Indochinois) để có chỗ tiêu-khiển trong những lúc nghỉ ngơi. Nhà Hội-quán ấy cần phải có những sách vở, báo chí cùng những đồ chơi để cho binh lính có cách mà giải trí, bởi vậy ngài có nhờ các quan thủ hiến các xứ cổ-động để các nhà từ-tâm gửi cho các thứ báo chí quốc-ngữ, những bản cổ Annam, các thứ bài, những mặt na để hát tuồng, v.v.

Các nhà từ-tâm ai cho vật gì như đã kể trên ấy thì xin cứ gửi cho quan Tổng quản-lý các đạo quân Đông-dương tại bộ Thuộc-địa (Contrôleur général des Troupes Indochinoises au Ministère des Colonies) hoặc không muốn gửi thẳng thì xin cứ gửi lại bản-quán, bản-quán sẽ nhận gửi giúp.

Diễn tuồng « Người biển-lận » lần cuối cùng! Có nhiều các ông các bà trong Hà-thành chưa kịp xem gẩy cho bản hội bảo đem diễn lại lần nữa; vậy bản hội cũng xin chiều lòng đem công hiến các bạn lần cuối cùng, và nhất là để cho các học-sinh các trường Pháp-Việt. Bản hội đã xin được phép quan Thống-sứ Bắc-kỳ cho các học-sinh đến dự xem.

Hôm ấy sẽ có quan Fontaine và quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu đến chứng giám.

Tối mai thứ tư (**23 Janvier 1924**) vào *8 giờ rưỡi* khai diễn. Giá các hạng ghế định rất rẻ như sau này:

Galerie 3e rang. . .	$3 một ghế
— 1er et 2e rang.	0,4 —
Fauteuil d'orchestre .	0,70 —
Balcon de côté .	0,7 —
— de face . .	1,00 —
Baignoire de côte .	1,00 —
— de face .	1,20 —
Loge de côte . . .	1,50 —
Loge de face . . .	2,00 —

Bán vé tại nhà M. Lê-hữu-Phúc, 56 Rue du Coton, Hanoi, ngày thứ ba và thứ tư suốt cả ngày đến 8 giờ tối.

Hội A. U. I lại cáo

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này:

Thuốc phiện lậu — Tòa Thượng-thẩm y án tòa án Trùng-trị Haiphong phạt Phạm-văn-Giác 500 francs về tội mang thuốc-phiện lậu và bắt phải bồi 898 p. 50 cho sở Thương-chính.

Bốn cái không hợp lệ. — Tòa án Trùng-trị Hanoi phạt Phạm-Thái 250 francs về việc đốn củi không hợp lệ. Người bị phạt chống án, song có trát đòi không thấy đến, tòa Thượng-thẩm xét xong rồi y án.

Phạm-Hiên tức Chinh phải tòa án Trùng-trị Hanoi phạt 30 francs về việc đốn củi không hợp lệ được tòa Thượng-thẩm tha trắng án.

Tiêu liền của chủ. — Wong-ba-Quang là người Khách làm tài-phú cho hiệu buôn của người đồng bang, đánh bạc thua rồi lấy tiền của chủ đem đi đánh gỡ, không ngờ thua hết bỏ trốn. Tòa án Trùng-trị Haiphong phạt 2 tháng tù và 25 quan. Tòa Thượng-thẩm y án, nhưng cho án treo.

Việc xông đột vào nhà bắt cá. — Dân làng Thịnh-hào (Cầu-giấy) có làm văn-tự bán một khu đất cho M. Ng-văn-Giêm hiện văn-tự ấy quan Thống-sứ Bắc-kỳ đã duyệt y. Vả lại M. Giêm đã làm nhà ở và đã dựng cả nhà máy làm gạch ở khu đất ấy xưa nay không có ngăn trở gì cả. Ngày 10 octobre vừa rồi vào hồi 8 giờ tối, tự nhiên thấy dân làng ấy phá cửa xông vào cái đầm ở đăng sau nhà máy của M. Giêm bắt cá, người nhà cản lại không được. Đến lúc xét hỏi thì có mấy người kỳ-mục chực sinh sự tìm cách đòi lại khu đất ấy nói là dân làng không bán cho M. Giêm bao giờ. Tòa phạt Vũ-bá-Thang, Triệu-nguyên-Khoa, Bùi-trọng-Khoan, Vũ-trọng-Tài, Ng-v-Ca, Triệu-v-Riêm, Vũ-v-Dung và Vũ-huy-Am từ Thiệm mỗi người 50 francs và bắt phải bồi 50 đồng cho M. Giêm. Tòa Thượng-thẩm y án.

Cuộc đấu võ tại nhà hát Tây. — Cuộc đấu võ sẽ mở tại rạp hát Tây tối 26 này để lấy tiền giúp các cuộc làm phúc thì có những người sau này ra đấu:

Thọ: Nặng vào bực thứ sáu (poids plume), đã đánh ngã được Hợp một lần vào keo thứ hai. Trong khi đấu với Giranco tại hội Khai-trí vừa rồi, trong bực nặng thứ sáu thì được kể vào hạng giỏi nhất Bắc-kỳ.

Giạc: Người cao, cánh tay dài nên dễ đánh lắm và hiện đã thắng được nhiều lần rồi.

Piénovi: Kể vào bực nặng thứ năm (poids léger) thì vào hạng nhất Bắc-kỳ, đánh rất can-đảm và thực-thà lại theo phép-tắc nữa.

Cartrou: Mới ra đấu, nhưng có tài võ lắm, chịu đề cho người đánh mà đánh lại được nhiều.

Gironce: Nặng vào bực thứ bảy (poids coq) đã đánh được Laumonier ở Haiphong, quyết chí đấu với Laumonier lần nữa để lấy giải vô-địch trong bực *poids coq* ở Bắc-kỳ.

Laumonier: Nặng vào bực thứ tám (poids bantam) đánh rất tài, nhất định đánh lại người mình bị thua trước ở Haiphong.

Lautard: Cũng là người mới nhưng giỏi lắm, chắc là sẽ có nhiều miếng giỏi trong khi đấu với Défendini.

Défendini: Vào bực nặng thứ năm có lẽ giật được giải vô-địch ở Bắc-kỳ, chỉ thua Le Priol một lần về số điểm mà thôi.

Lea Kep: Người mới tại Bắc-kỳ, nhưng đã đấu nhiều lần với những tay giỏi.

Trérot: Là quản đốc hội đấu võ *Boxing-Club* khỏe mạnh và đánh giỏi lắm.

Ngạch Học-chính. — M. Ng hữu-Tuy, trợ-giáo phụ-tá ở Hoàng-chanh (Hưng yên) được thăng trợ giáo tập-sự.

M. Phan-v-Tuân, trợ-giáo phụ-tá ở Thụy-phú (Hà-đông) được thăng trợ-giáo tập-sự.

M. Ng-năng Đức, trợ-giáo phụ-tá ở Dương-đông, (Quảng-yên) được thăng trợ-giáo tập-sự.

M. Đặng-đ-Lý, trợ giáo phụ tá ở Vi-dương (Quảng-yên) được thăng trợ giáo tập-sự.

M. Ng-v-Cư, cô hằng Sơ-học Pháp-Việt được bổ trợ giáo tập-sự tại trường Đàm-khánh (Ninh-bình).

M. Đào-xuân-Dương, trợ-giáo trường Đàm khánh vì yếu sức nên thải hồi.

Ngạch Y-chính. — Vũ-Bích, thầy thuốc ở Kiến-an, đổi đi Phúc-yên.

M. Ng-v-Tu, thầy thuốc ở Phúc-yên đổi đi Sơn-la.

M. Ng-v-Thừa, thầy thuốc ở Sơn-la, đổi về Kiến-an.

M. Ng-huy-Quyền, thầy thuốc ở Lào-kay, đổi về Ninh-bình.

M. Lê-văn-Cơ, thầy thuốc ở Ninh-bình, đổi đi Lao-kay.

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại **Hà-nội**

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08

Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. 0.10

Thuốc STIC « ANGLAISES » **(Thanh-hương) bọc vào hộp bán kín, mỗi hộp hai mươi điếu.** **0.20**

Thăng thưởng trong ngạch Tư pháp. Các viên chức có tên sau này được thăng thưởng về dịp tết 1er janvier 1924.

Thăng tham tá thông ngôn hạng ba: MM. Ng v-Ngọc, Đỗ đức-Hương, Lê-quang-Tiến.

Thăng thông-ngôn thượng hạng hạng tư: M. Ng-đình-Nhu.

Thăng thông-ngôn hạng nhất: MM. Lê-v-Phúc, Trần-trọng-Kim, Trần-hữu-Định.

Thăng thông-ngôn hạng nhì: MM. Lê-v-Phúc, Lê-quang-Chúc, Trần-hữu-Phương, Ngô-thế Phúc, Ng-văn-An, Trần-tất-Đạt, Ng-xuân-Mai, Lê-văn-Đức, Hoàng-liễn-Nhân.

Thăng thông-ngôn hạng ba: MM. Vũ-khắc-Nghinh, Đặng-trần-Cư, Phan-xuân-Mai.

Thăng thông-ngôn hạng tư: MM Lê-đình-Kế, Đinh-bửu-Thông, Lê-phạm-Tiến, Phùng-văn-Thanh.

Thăng thông-ngôn hạng sáu: MM. Lê-văn-Sáu, Trương-văn-Lâm, Ng-quốc-Phú, Ng-xuân-Sáng, Ng-kim-Sâm, Ng-văn-Tiếp, Ng-Nhân, Bùi đăng-Độ, Trần-văn-Long.

Thăng ký-lục hạng nhì: M. Ngô-huy-Linh.

Thăng ký-lục hạng ba: MM. Ng-tử-Quán, Đinh-v-Thâm.

Thăng ký-lục hạng sáu: MM. Vũ-huy-Ban, Phan-hữu-Xướng.

Thăng chánh tùy phái thượng hạng hạng nhì: MM. Phương-bình-Hinh, Ng-v-Chữ, Trương-v-Hai.

Thăng tùy-phái thượng hạng hạng nhì: MM. Lã-đức-Tinh.

Thăng tùy-phái hạng nhất: M. Tang-văn-Của.

Thăng tùy-phái hạng nhì: M. Ng-v-Mai, Trần-v-Nội.

Thăng tùy-phái hạng ba: M. Lê-v-Chà, Ng-văn-Ký.

Thăng tùy phái hạng tư: M, Huỳnh-văn-Tánh.

Thăng tùy phái hạng năm: M. Phạm-hà-Tư.

Du học Đại-pháp. — Nay trích sổ dự-toán Bắc-kỳ lấy một món tiền là 2.860 fr. cấp cho cậu Nguyễn-Toại để sang du học tại Đại-pháp, học chuyên môn về kỹ-nghệ và nghề buôn bán tầm tơ.

Sở coi việc di-trú. — M. Phạm-văn-Điêm, tham tá tập sự sở coi việc di-trú nay được thăng tham tá hạng ba.

Tết đến nơi. — Vì tết sắp tới nơi rồi, nên kể từ ngày 1er đến 19 février ở Chợ-rã và Ba-bể (Bắc-kạn) rất khó kiếm phu tải và lái đò, vậy báo cho công chúng đi đường ấy biết.

Hỉ-tín. — Bản-quán được tin rằng đến 24 janvier này Mme Vũ-Quỳnh và M. Vũ-huy-Côn ở đường Huế số 126, sẽ làm lễ thành-hôn cho lệnh-đệ là M. Vũ-văn-Cư thư-ký tòa Công-chính Hanoi. Vậy xin có lời mừng tân-lang và tân giai-nhân.

NHÀ CHỨP BÓNG PALACE

Tuần-lễ đại hội

Chương-trình từ ngày thứ tư 23 đến ngày thứ bảy 26 janvier 1924

VÕ-SĨ PHÁP CRIQUI TRONG MỘT TRUYỆN KIA

Chia làm 3 phần

VÀ VỚI QUÂN CƯỚP

Chuyện rất vui

Thêm vào chương-trình

Nàng Farrauka đẹp

Khiêu vũ

Việt-Nam Thanh-niên hội. — Chủ-nhật vừa rồi, hội V. N. T. N. đã họp Đại-hội-đồng để xếp đặt cái chương-trình năm về hội-tiết thường niên của hội vào ngày 13 avril. Những hội-đồng-ủy-viên đã thành-lập để sửa-soạn cuộc diễn-kịch và cuộc mở hội tiếp thêm sau ngày diễn-kịch ấy.

Ngoài việc đó, hội-đồng lại xét hai việc phụ nữa 1. Việc nhà bán hàng cho hội thành-cầu một món tiền giả trước khả lớn thì hội-đồng đồng thanh bác đi. 2. Việc nữa là từ giờ trở đi, học-trò lưu-trú trường Bảo-hộ và trường Lycée phải tuân-theo lệ hội, nghĩa là phải ít ra cũng đến 17 tuổi mới được vào hội và lại phải có giấy phép của cha mẹ nữa mới được, và chăng ông Chánh-đốc hội lại được phép đến hỏi các quan trên để khỏi cho các học-trò hư vào hội.

H. V. N. T. N. lai cáo.

Ngạch Công-chính. — Các viên chức công sự ngạch Công-chính có tên sau này, đều được thăng thưởng kể từ ngày 1er janvier 1924:

Thăng dessinateur thượng hạng ngoại hạng: M. Ng-tất-Đạt.

Thăng dessinateur thượng hạng hạng nhì: M. Vũ-văn-Phương

Thăng dessinateur thượng hạng hạng ba: MM. Lê Quế, Ng-hữu-Cát, Ngô-đình-Thức.

Thăng dessinateur thượng hạng hạng tư: MM. Trương-ngọc-Minh, Đào-xuân-Tiến.

Thăng dessinateur hạng nhất: MM. Ng-văn-Tín, Ng-hòa-Ngô, Ng-hoàng-Do tức Tân.

Thăng dessinateur hạng nhì: MM. Ng-quí-Nhu, Vũ-văn-Huy, Đỗ-mai-Phúc.

Thăng dessinateur hạng ba: M. Nguyễn-văn-Nhân.

Thăng dessinateur hạng năm: MM. Ng-văn-Nhung, Phạm-đình-Toàn, Ng-đình-Ngọc.

Thăng Secrétaire d'Exploitation hạng nhì: MM. Ng-văn-Tiến, Ng-hữu-Văn.

Thăng Secrétaire d'Exploitation hạng nhì: Hà-văn-Try, Auguste Vo dit Delacruz, phạm-gia-Thu.

Thăng Secrétaire d'Exploitation hạng ba: MM. Phạm-văn-Bính, Ng-Riên, Hà-khắc-Thu, Cung-duy-Biều.

Thăng Secrétaire d'Exploitation hạng tư: Đỗ-văn-Nghĩa, Ng-v-Toàn, Phạm-đình-Lan.

Thăng Secrétaire d'Exploitation hạng năm: Trần-đình-Bang, Ng-văn-Tá, Chu-duy-Chinh, Đặng-đình-Hiệp, Ng-đình-Nhan, Ng-văn-Khoa.

Thăng Secrétaire d'Exploitation hạng sáu: M. Trần-văn-Lan.

Tháng cũ mật. Trần-văn-Giáp, 30 tuổi, ở ngõ hàng Bạc, bắt được mang mấy cái quần áo hồ nghi là của ăn cắp; Lê-v-Tam 18 tuổi, bán lạc ở ngõ Yên thái ăn cắp 2 $ 80; Ng-văn-Thanh 28 tuổi ở ngõ Sinh-từ ăn cắp một cái lốp xe và một cái ruột xe [illegible] để xét.

Linh cảnh-sát đi tuần ban đêm bắt được 7 đứa vô nghề nghiệp và không có thẻ thuế thân đã giải về sở mật-thám để xét cẩn cước.

Lê-v-Phái 27 tuổi bán cháo ở Cửa đông, ăn cắp một cái tủi đựng tiền bằng bạc của cô Ng-thị-Thuỷ đã bị bắt để xét.

La-nu-Lay tức Pac Foc 27 tuổi, là người Khách bị tầm nã về tội lấy một lạng vàng giả 55 đồng của chú Kouang-phan-Cheong là thợ bạc ở hàng Trống thì nay đã bắt được để xét hỏi.

Nạn xe lửa. Chiều theo tờ tư của quan Biện-lý sở mật-thám đã cho xét về việc một người chết chẹt xe-lửa ở kilomètre 50 + 800 đường Hanoi — Lao-kay từ ngày 21 décembre trước.

Một cái tử-thi ở nhà la-ga. — Sáng hôm nay, hồi 6 giờ 30 người ta thấy một cái xác con gái chừng 2 tuổi bỏ ở trong nhà la-ga hạng tư. Sở Cẩm phái người khám xong đã cho khiêng vào nhà xác.

CÁO-BẠCH

Từ ngày 21 janvier cho đến ngày 7 février, những tuỷ nước hoa hiệu L. T. Piver Floramye - Azurea và Pompeia sẽ bán có 1 $ 10 một lọ.

Bản tại hiệu bào-chế **MONTÈS**, nhà đồng-hồ ba chuông, số 54, phố Paul-Bert, Hanoi.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tai Hải-cảng. Tàu Pháp: Yang-Tsé, Paul-Beau, Cochinchine; Tàu Anh: Produce, New-Mathilos; — Tàu Trung-hoa: Lec-sang, Pao-min, Yuei-wah.

Hội thể-thao. Mới có nghị-định trích 500 p. cấp cho hội thể-thao về năm 1924.

Bắt được cướp — Việc cướp ở nhà người góa nghĩa-địa Đồng-thiên thì nay sở Liêm-phóng lại bắt thêm được một đứa đồng-đảng nữa là tên Nguyễn-văn-Chu tức Tru, tức Cu Chu, tức Phùng 18 tuổi, nhà ở hàng Kính.

Chế máy. Đông-pháp thương-mại phái-viên tại San-Francisco (110 Sutter Street - Rooms 9 3 904) vừa điện về nói rằng muốn lấy mẫu những thứ ghế máy (fauteuils) bằng ảnh chụp để tiện việc chiếu hàng, vì mới đây ở San-Francisco có đặt mua 4000 ghế máy của xứ Phi-luật-tân (Philippine).

Cũng vào khách-sạn. — Đêm hôm qua tên cu-li xe Vũ-ngọc-Phúc vào khách-sạn « Hôtel du Commerce » dừng vơ vẩn trong một cái buồng ngách nên người ta nghi tình bắt giải vào sở Cẩm.

Dọa giết người. — Chú Lao-Taiou và thím Lam-thị-Hảo cùng ở phố Đông-kinh, vì sự bất bình gì không rõ, chú dọa giết thím nên thím sợ đi trình quan thì nay chú đã phải bắt.

Dứt tình cho đang. — Người bếp khố đỏ tên Ng-văn-Hiền có đơn trình tại sở Liêm-phóng rằng người vợ bé là Hoàng-thị-Tỷ, 24 tuổi lấy trộm 5 đồng bạc và nhiều đồ vật khác, đáng giá tất cả 30 đồng rồi trốn đi mất.

Trẻ con lạc. — Ng-thị-Thân ở xóm nhà bè đưới chùa đò thấy một đứa con gái lên ba tuổi lạc ở đường tỉnh, bèn rắng ai mất con lại nhận xin sẵn lòng trả ngay.

Đứa con trai lên sáu tuổi, con tên Bùi-thị-Sa bán cá ở chợ, nhà ở phố Belgique, lạc ngày thứ bảy trước thì chủ nhật đã tìm thấy.

Ai mất gỗ? — Tên Bùi-đình-Mỹ, nhà ở gần cầu xe hỏa, vớt được ba phiến gỗ trôi ở sông Tam-bạch đã đi trình Cẩm và hứa rằng sẵn lòng trả lại người mất của.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Do Võ Thế Hùng Cậu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Tết Nguyên-đán

Nay mai đã đến tết Nguyên-đán. Cha mẹ anh em sắp đến ngày được xum họp đoàn-viên. Ta sẽ được thấy những người là mến yêu vì công việc làm ăn mà xa nhà xa cửa. Người già, người trẻ, vui vẻ về cái buổi họp mặt ấy. Ai nấy tự hỏi nên mua thứ gì để làm vừa lòng tất cả mọi người. Nhưng các cụ già nuôi tuổi tác kia thì các cụ thích gì? Ta nên làm quà các cụ những thứ các cụ thích mà lại có ích cho các cụ. Ấy người khôn ngoan ai cũng phải tự hỏi câu ấy. Nên biếu các cụ những vị làm cho các cụ thêm mạnh mẽ, thêm mũi vẻ, một thứ bổ bổ các sức nóc, một thứ uống vào ngon miệng, một thứ rượu êm dịu, bổ mà làm cho ngon cơm. Ta tưởng tìm được thứ quà như thế là hơn cả. Rượu Tonique Tonkinois là một thứ rượu rất tốt, được Đại-Nam Hoàng-đế đã ban khen, thực là một thứ rượu nên dùng lắm.

Thảo thích tự nhiên in ra dây, chứ không như có mấy thứ thuốc về những bệnh gì là làm trẻ con, cho trẻ con và người có trí thì thôi đi không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm lắm đấy!

Rượu ấy bán ở hiệu **MONTÈS, 54 phố Tràng-tiền, nhà ba chuông.** *Nên đến ngay mà mua. Thường đến vụ tết, ông Montès bán nới giá, nghĩa là mỗi chai Toniqye Tonkinois chỉ bán có* **2$00** *mà thôi.*

HIỆU

MINH-DƯỜNG

MAI-CHƯƠNG TONKIN

của Bùng pháp Tư-thảo công-ty

BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ

CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ-GÀ

Giữa phố hàng Gai số 87

Chó dại. — Buổi sáng thứ hai, 21 janvier, ở hàng Kinh có hơn mười người bị chó dại cắn và súc vật cũng bị cắn nhiều, mấy con súc vật bị cắn đó, đều đánh chết được cả.

Nạn ô-tô. — Ở con đường Haiphong lên Hanoi, có hai người bị thương vì ô-tô đụng phải, theo lệnh tòa án, sở cảnh sát đã cho xét về việc ấy.

Lấy trộm vân-tự. Cậu Dương-văn-Đề, 14 tuổi, học-trò, nhà ở Dụ-hàng, lấy trộm của bố là M. Dương-rồi đem bán cho M. Trần-thái-Lộc tức Trần-văn-Tĩnh, nhà ở phố Maréchal Pétain số 4.

Cậu con bắt tử ấy đã phải bắt tống giam để lấy khẩu cung rồi hay mai đem ra tòa xử.

NAM-ĐỊNH

Quan Thông-sứ đi kinh-lí. — Hôm 18 janvier mới đây, quan Thông-sứ xuống kinh-lý tỉnh Nam-định, chủ ý ngài định đi xem xét những công cuộc của các làng cải-lương đã được thành hiệu như thế nào, nên sau khi tới tỉnh lỵ, ngài về ngay làng Trung-lao.

Tại làng ấy có bài-trí lễ nghênh tiếp rất là long trọng. Đúng 9 giờ thì quan Thống sứ cùng các quan tỉnh tới nơi, lúc xe ngài mới tới cái trạm đặt ở đầu đường rẽ vào làng thì có phường kèn tây làng Nam-lạng trỗ khúc chào mừng. Suốt từ đó trở vào hai bên đường đều có cắm cờ và bày bàn hương. Ở đầu làng lại có một cái trạm cách kết cẩu nom rất đẹp, khi xe tới thì lại có phường nhạc làng Ninh-cường thổi chào, quan huyện Trực-ninh, ông nghị viên Vũ-ngọc-Đĩnh cùng các chánh phó hương-hội và lộc-biểu đều ứng trực tại đó để nghênh tiếp.

Bắt đầu ngài cùng các quan đến xem xưởng làm *ren* của ông nghị Đĩnh, ngoài cổng xưởng có kết hoa làm toán bằng ren nom rất mỹ lệ, có phường kèn làng Tượng-nam chực đó chào mừng. Trong xưởng chia làm hai nơi, một nơi làm *venise* và một nơi làm *filet*. Có hơn 5 trăm thợ toàn bằng trẻ con làm nhanh nhẹn và có phần tinh xảo. Ông Đĩnh đưa các ngài đi xem và nói các công việc làm để các ngài nghe thì quan Thống-sứ và các quan đều lấy làm bằng lòng và ngợi khen ông đã dụng nên được một nghề mới và có thể phát đạt được. Sau ông Đĩnh lại đưa các quan đến xem xưởng nhuộm vải thâm là xưởng ông mới dựng được hồn tháng nay, các ngài cũng lấy làm mừng và ngợi khen lắm.

Xem xong rồi ngài cùng các quan mới ra nhà hội-đồng xem xét sở sách về công việc cải-lương. Khi đó ông nghị Đĩnh có đọc bài diễn-thuyết bằng Pháp-văn đại khái như sau này:

Lần nay là lần thứ nhất mà dân Trực-ninh được cái hân hạnh nghênh tiếp quan chúa-tể Bắc-kỳ hạ cố đến xem xét công việc cải-lương hương-chính cũng là những việc công-thương trong hạt đã phát đạt một cách rất mau chóng. Ấy cũng là nhờ về quan công-sứ Graffeuil có lòng mến dân cho nên chính-sự về công nghệ được cái kết quả bay đó. Việc cải-lương hương-chính ích-lợi thế nào thì chẳng cần phải nói nữa. Trong những làng dân cư đông-đúc thì chẳng còn mấy làng là không biết lấy sự cải-lương là trọng nữa. Nay lại được quan Thống sứ đoái gót ngọc đến xem xét công nghệ và các sổ sách thì lòng dân lại càng phấn khởi lên nữa, thật là một cái hạnh-phúc cho dân vậy.

Ông Đĩnh đọc xong, quan Thống-sứ có nói mấy lời khuyến khích về việc cải-lương và các công nghệ như ren, chiếu, ngài có nói nếu làng nào chăm làm được những công-nghệ như làng Trung-lao này thì nhân dân sẽ có cơ thịnh vượng được. Ngài lại ngợi khen làng Trung-lao các sổ sách về việc cải-lương làm rất rõ ràng và cẩn thận. Ngài vì ít thì giờ không đi được hết mọi làng cải-lương, cho nên các làng lấy đều có mang sổ sách đến đó để ngài xem xét.

Xem xét sổ sách xong, dân làng mời các quan thưởng tiệc rượu *champagne*. Tiệc xong ngài cùng các quan lại đi xem xưởng Lạc-quân và đi xem đất bồi ở Bạch-long, xem xem trưa ở Quất-lâm. Đến chiều ngài mới về Hanoi.

HƯNG-YÊN

Nạn ô-tô. — Ngày chủ nhật, 20 janvier, hồi 1 giờ chiều, ở con đường Hanoi xuống Haiphong một người thấy xe ô-tô gần đến, muốn đi ngang qua đường để tránh bụi, thì bị xe đụng phải ngã lăn xuống đất. Người Tây cầm máy để lên ô-tô chở về nhà thương, đi được non một giờ đồng hồ thì chết.

VIỆC KINH-ĐÔ

Xe ăn thịt trâu. — Chiều ngày 10 janvier 1924 Chuyến xe hỏa ở Tourane ra, khi đi đến địa-phận làng Phước-quả (Phủ-cam) thì bỗng nhiên một con trâu ở đâu không kiệt đâm sầm chạy lại, nhảy vào giữa đường, xe hãm không kịp thì đã lục con trâu một cái nhào lăn ra rồi xe đè nó mà kéo lướt đi chừng 50, 60 thước mới dừng được. Một quãng đường ấy nơi thì cát lưới, nơi thì cái phiến, nơi thì khúc ruột, miếng gan và máu me lênh láng, còn con trâu thì đè bẹp, xương, thịt, da một đống chồi lù nằm trên đường sắt trông thấy đã nên thương hại thay cho một con thú vật vô tri, chỉ bởi người chăn nuôi không biết giữ gìn để đến nỗi thảm hại như thế.

Xe ấy xong con trâu ra thì người ta tụ lại xem đông hàng trăm hàng nghìn vòng trong vòng ngoài chen chặt.

Tại lối ấy có một bầy trâu rất nhiều, nhưng dường của dân trâu ấy đi thật là hết-tiện vì lúa trâu vào ăn cỏ ngã tản làng khi trở về phải đi qua đường xe hỏa rồi lại đi theo đường bờ sông mà vô đường kiệt, rồi lại qua đường xe lửa một lượt nữa mới về đến chuồng, như thế thật bất tiện quê nên mới có cái hại ấy vậy.

Những vật cứu-hỏa của ta cớ thứ gì? — Nay mới nghe câu hỏi « những vật cứu hỏa của ta có thứ gì » thì ai lại không đáp rằng những vật cứu hỏa của ta tuy không có lợi-tiện như với rồng và máy thụt và các thứ khác của người Âu-Mỹ, những ta cũng có b'ết bao là thứ cũng lợi dụng cứu-hỏa đã được nhiều nạn gớm ghê, những vật ấy nào là gàu, ống thụt, dạy, cu-liêm và những vò nước để sẵn trên nóc nhà, chờ khi có hỏa hoạn mà cứu. Nói như thế là chính đủ, nên thêm vật vật nữa là mền, nệm và chiếu và để rách hoặc áo quần mới thật là đủ vậy.

Vừa rồi ở làng Thọ-lộc, đang buổi đêm đông lạnh lẽo vào khoảng 12 giờ đêm có cái nhà kia phát hỏa! Lửa cháy tưng bừng gần bên một cái nhà của một ông phán nọ. Lúc bấy giờ cả nhà thức dậy trông thấy đều hoảng chỉ sợ lửa lây đến nhà mình, cho nên hết sức ngăn ngừa, nhưng quanh đi quẩn lại chẳng có vật gì cứu cấp, duy có những cái mền bông to tướng cùng nệm bông và mền chiên cùng chiếu toàn là vật ngự-hàn, thế mà trong cơn hoảng hốt phải đem dùng làm vật cứu hỏa, đem ra những nước với dầm rồi đem phủ trên mái nhà để ngừa ngọn lửa và tàn tranh cháy lây qua, một hồi lửa cháy càng to lại càng khiếp hãi nữa nên đã đem cả áo quần cũng nhúng nước mà cứu hỏa cả hai bà cái nhà đều đắp tủ đầy những mền, nệm chiếu và áo quần.

Một hồi lửa cháy tàn rồi, nạn lửa đã khỏi rồi thì đến nạn nước, nghĩa là cả nhà chịu lạnh queo ốm nhau mà ngồi run cầm cập cả đêm suốt sáng. Ấy cũng bởi không phòng trước nên đến lúc hoảng hốt đã lắm điều nên buồn cười thay!

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Việc đáng khen. Báo báo tiếp được hai sau này:

Từ khi hiệu ô-tô của chúng tôi nhờ ơn nhà-nước cho phép sang lập ở tỉnh Thanh-hóa đến giờ đã hai năm nay nhờ ơn các quan cai-trị và quan chánh Lục lộ tỉnh này thì dường sá thuộc hạt đều tốt cả, bởi vậy xe chúng tôi được nhờ ơn ấy, chở khách, và chở hàng-hóa đi các phủ huyện rất tiện lợi, duy chỉ có một quãng đường từ phủ Quảng-hóa lên đến huyện Cẩm-thủy là đường sơn c'ốc. các quan thuộc hạt cũng hết lòng săn sóc về con đường ấy mà vẫn hỏng và lầy luốc luôn luôn.

Từ khi nhờ ơn quan huyện mới là quan Dương-tự-Đệ đảo lỵ huyện Cẩm-thủy đến giờ thì ngài hết lòng săn-sóc đường sá về hạt nay thật tốt, cho nên xe của chúng tôi chở hành khách rất là tiện lợi mà đỡ hư hỏng.

Bởi vậy chúng tôi có mấy lời cảm ơn quan huyện và kính chúc ngài được chóng cao thăng.

Ng tiế-Chua et Cie transports automobiles Thanh-hoa.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ ba 22 janvier 1924

KIỀM HIỆP PHI TIÊN

Năng lòng thương kẻ hiếu thân.
Nào ai đã hẳn thế thần hơn ai.
Rõ ràng ác b o thiên lai.
Như danh đốc thủ tỏ tài tương tâm.

Tối thứ tư 23 janvier 1924

PHỤ NGƯỜI CHẲNG BỎ

Kép Chuẩn, kép Thịnh, đào Ba, đào Tửu tỏ nhiều giọng hát đặc biệt.

CÁO-BẠCH

Công-ty Mao-Canh có nhời kính-cáo các quý-khách biết cho rằng đến hôm 1er Février 1924, chúng tôi sẽ mở một nhà hàng cơm « Café », có cả buồng cho thuê, ở tỉnh Cao-bằng, Phố Général Clamorgan.

Xin các quý-khách vãng lai tỉnh Cao-bằng chiếu-cố đến cho, chúng tôi cảm ơn lắm.

3756

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Í-h:

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ống để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giây-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để liện dự định việc giả tiền.

Khi nhận sổ sẽ có biên lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên
P. Pon. E. CHATAIGNEAU.
Y. M. GRENPS.

2094.

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY SỐI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cùng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

» Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

3645 MẠO-THỊNH kính cáo.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cao-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhớ rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Ta nên chú ý!

Độ này mới bắt đầu đông mà đã thấy nhiều người mắc phải bệnh ngứa lở ngoài da cùng các bệnh đau xương và đau mạch máu, không biết rõi ít nữa đến mùa nóng nực thì các bệnh ấy phát ra nhiều ấn đâu; và những bệnh này lại hay lây, nếu một người đã mắc phải mà không chịu chữa ngay để lây sang người khác, lâu dần lan mãi ra thì thực là một sự nguy to cho xã-hội.

Vậy ta nên chú ý!
Nên chú ý, thì làm thế nào?
Nên chú ý thì kíp dùng ngay thứ thuốc:

DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chữ riêng ra để chữa các bệnh kể ở trên này. Thuốc Dépuratif Sensal này mà dùng vào xứ nóng như xứ mình thì thực không còn thuốc nào hay hơn được nữa; vì chính-nhân đã xét nghiệm kỹ càng cái thời-tiết ở xứ này mà chế ra, như thứ thì những thứ thuốc giải-nhiệt khác chế ra ở các xứ lạnh mà dùng ở xứ mình thiết tưởng không được hợp thời lắm vậy.

Thuốc này lại thần-hiệu đến cả chữa bệnh giang-mai kinh niên nữa.

Hiện có bán tại: Hiệu Bảo-chế E. CHASSAGNE, 59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa trông sang.

2057

BÁN TIỄN NGAY

Một cái xe comionnette hiệu « Citroën » 10 mã-lực, dùng mới có tám tháng, xe còn tốt lắm. Nay muốn bán, giá là 1.450 $ 00.

Hỏi tại M. Gouguenheim, à Đáp-cầu.

3755

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô dán bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

2017

Số 41

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng-văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỏn-hào xấc-láo thì được phép đ-tử. Sau vì một sự kén chồng lạ mà sinh ra nhiều chuyện rất lý-kỳ.)

NGUYỄN-BỒ-MỤC dịch thuật

Viên-ân biết ý, mới cất cao tiếng mà bảo rằng:

— *Bình* đại-huynh ơi! Đại-huynh có điều gì không bằng lòng, xin cứ nói thẳng, hà-tất lại xử như thế!

Bình-như-hành nghe nói, mới khoác áo trở dậy đi ra mà bảo *Viên-ân* rằng:

— Tiền-đệ dẫu nghèo, nhưng quyết không khi nào chịu đến các nhà phú quí mà làm phường bồ-suyết (1). Đại-huynh hai ba lần nói *Trương-di* là tài-tử, tiền-đệ mới bước vào. Ai ngờ hẳn như loài phẩn-thổ vậy, khiến cho cái cầm-tâm tú-khẩu của tiền-đệ, vì tham chén rượu mà đến nỗi đem đặt mình vào nơi phẩn-hồ, nhục biết dường nào!

Viên-ân nói:

Bữa rượu hôm trước, thật không phải bản-ý tiền-đệ, chẳng qua thình-linh gặp-gỡ mà thôi.

Bình-như-hành nói:

— Đã đành rằng thình-linh gặp-gỡ, nhưng cớ sao đại-huynh lại tán-tụng hẳn như thế?

Viên-ân cười mà đáp rằng:

— Cũng là chỗ quen biết, chẳng lẽ lại dương diện nói hẳn bất-thông hay sao. Ngày nay đại-huynh cùng tiền-đệ đến thăm *Yến-bạch-ham*, nếu ông ta là người bất thông thì tiền-đệ xin chịu tội.

Bình-như-hành nói:

— Tiền-đệ xưa nay không hề bước chân đến những nhà phú-quí. Một lần cũng đã quá lắm rồi, không dám đi lần nữa!

Viên-ân nói:

— *Yến-bạch-ham* là một bậc tài-tử trong đời bây giờ, sao lại coi như phường phú quí!

Bình-như-hành nói:

Hôm qua đại-huynh vừa khen tài *Trương-di* suýt-soát với *Yến-bạch-ham*, một người đỗ đầu và một người đỗ thứ hai. Nay người đỗ thứ hai như thế thì người đỗ thứ nhất cũng có thể đoán ra. Cái k ến thức của đại-huynh không vượt qua ra người phú-quí, cho nên vẫn bị bọn phú-quí nó mê-hoặc. Cách cử-động của bọn phú-quí, tiền-đệ biết rõ lắm. Đại-khái bọn phú quí không một người nào chân-tài, nếu không ỷ quyền cậy thế của cha anh thì cũng là như cái sực không-phương-huyền (1) đó mà thôi. Vả đại-huynh thấy *Yến-bạch-ham* đỗ đầu, đã vội khen là kỳ-tài, nhưng b.ết đâu rằng hẳn lại không phải vì sự luồn-lỏi mà được vậy.

Viên-ân nói:

— Đại-huynh bàn những bọn phú-quí, cũng có như thế thật, nhưng không phải như cái phú-quí của *Yến-bạch-ham*. *Yến-bạch-ham* này dẫu sinh-trưởng phú-quí, mà tuyệt-nhiên không có cái thói thường của bọn phú-quí, tiền-đệ đã biết rõ lắm. Bây giờ nói cũng vô-ích, đại-huynh trông thấy thì tự khắc sẽ hay.

Bình-như-hành nói:

— Đại-huynh đã biết rõ *Yến-bạch-ham*, nhưng chưa biết rõ *Bình-như-hành* này. *Bình-như-hành* này từ *Lạc-hành* sang *Bắc-kinh*, lại trải qua bao nhiêu địa-phương, nay mới tới đây. Võ-luận rằng mắt trông, dẫu lại nghe cũng chưa từng thấy ai nói có một người tài-tử nào cả. Đại-huynh chưa bước chân ra đến ngoài, mới biết một *Trương-di* là tài-tử, mới quen một *Yến-bạch-ham* là tài-tử, sao đã vội khen người là tài-tử như thế!

Viên-ân nói:

Cứ như ý đại-huynh nói thì cho thiên-hạ không có một người tài-tử nào vậy.

Bình-như-hành nói:

— Hà bảo thiên-hạ vô tài, chỉ vì trong bọn hoàn khóa kia không bao giờ có được!

Viên-ân nói:

— Trong bọn hoàn-khóa không có, thế thì ở đâu c ?

Bình-như-hành thấy *Viên-ân* hỏi, ở đâu có, bỗng thở dài một tiếng mà rằng:

— Điều ấy thật đã kỳ-quái! Khó giảng cho đại-huynh nghe lắm. Giả-sử nói với đại-huynh, vì-lất đại-huynh đã tin.

Viên-ân nói:

— Có điều chi kỳ-quái, cớ sao nói ra lại sợ tiền-đệ không tin.

Bình-như-hành nói:

— Trong bọn mày râu, tiền-đệ quen biết rất nhiều, nhưng chưa thấy một bậc kỳ-tài nào xuất-sắc lạ thường vậy. Hôm trước tiền-đệ có gặp một người con gái độ 12 tuổi ở trong miếu thờ ông *Mẫu-tử-khiên*. Dung-nhan xinh-đẹp, chẳng nói làm chi; hãy nói một bài thơ đề tường kia tả-tơ phong-lưu, khiến người phải kinh-phục. Giả-sử thiên-hạ có được một người nam tử như thế thì dẫu bắt phải hàng ngày qui lạy, tiền-đệ cũng cam lòng. Còn những phường phú-qui bất-thông kia tự nay đại-huynh chớ đến tìm tiền-đệ nữa.

Bình-như-hành vừa nói vừa lầm-nhầm gật đầu mà ngâm câu thơ của nàng *Lãnh-giang tuyết* để miễu hóm nhẹn cười được mà bảo rằng:

Bình đại-huynh ơi! Đại-huynh bị ma làm, hay sao thế! Đại-huynh đã không chịu đi thì tiền-đệ cũng không dám cưỡng. Chỉ vì đại-huynh nói rằng có lòng yêu tài như mệnh, ngày nay tài-tử ở trong gang-tấc mà lại nhất-định không chịu đến tìm, khi nào có được gặp người, bấy giờ mới biết là tiền-đệ không nói sai vậy. Bây giờ tiền-đệ xin về.

Bình-như-hành bình như chẳng thiết ngỏ lời *Viên-ân* nói, đến khi *Viên-ân* cáo-từ, liền đáp lại một tiếng rằng:

— Xin vâng!

Viên-ân ra về, vừa đi vừa ngẫm-nghĩ, bỗng sực nghĩ ra mà rằng:

Ủ! ta đã có kế rồi!

Nói xong, thẳng đường về nhà *Yến-bạch-ham*, đem hết những lời *Bình-như-hành* nói thuật lại cho nghe.

Yến-bạch-ham nói:

— Như vậy thì biết làm thế nào?

Viên-ân nói:

— Trong khi đi đường, tiền-đệ đã nghĩ được một kế.

Yến-bạch-ham hỏi:

— Kế gì?

Viên-ân nói:

— Ông ta hình như người cuồng chữ, nhưng yêu tài như mệnh, chỉ một chữ tài có thể chuyển lòng ông ta được mà thôi.

Nói xong, liền ghé tai bảo thầm *Yến-bạch-ham* mấy câu. *Yến-bạch-ham* tủm-tỉm cười mà rằng:

— Vâng! liệt phải làm như thế mới xong!

Nói xong, truyền cho mấy tên người nhà tâm-phúc sửa soạn về việc ấy. Lại nói chuyện *Bình-như-hành* thấy *Viên-ân* đã đi rồi, trong lòng lấy làm khoan-khoái mà rằng:

— Nếu ta không đem-bạc như thế thì hẳn còn quấy-nhiễu ta mãi. Hôm qua ta đã bị bẩn đánh lừa rồi, từ nay ta quyết không nên bước chân vào những nhà phú-qui. Nếu ta tham cầu phú-qui mà cùng bọn hoàn-khóa kết-giao, hà chẳng khiến cho cái giá văn-nhân rẻ-rúng lắm ru!

(*Còn nữa*)

(1) *Bồ suyết nghĩa là bám ăn thảo nồng.*

(1) *Không phương huynh nghĩa là đồng tiền.*

CÁO-BẠCH

Hội lập Nghĩa-địa tỉnh Thanh-hóa có lời kính-cáo các ông các bà biết rằng khu đất hội mới mua ở địa-hạt làng Tanh-xá Quảng-xá và Mật-sơn để làm Nghĩa-địa cho người Nam mình, nay hội đã sửa sang có qui-củ rồi, vậy xin các ông các bà nên mau đến cất các mồ-mả của mình để linh tinh lúc trước trong khu đất ấy và đem táng tại nơi đất mà hội đã sửa sang riêng cho hạng cát-táng.

Nếu từ nay cho đến hết hai tháng, mồ mả nào còn thừa lại không thấy ai đến bốc, hội sẽ kể mồ-mả ấy là mồ vô chủ và sẽ cất đem táng tại nơi đất mồ mả vô thừa nhận.

Hưu, hội đã sửa sang một nơi đất để riêng cho hung táng, vậy tự nay giờ đi, bất kể hạng người nào bất hạnh mệnh-một, người nhà có thể xin hội đem vào táng tại đấy được, không phải mất tiền nong chi cả.

Nay kính cáo

Nam Khải-Định thứ 8 tháng 12 ngày 2

Lập Nghĩa-địa hội, hội-trưởng

BÙI-TƯỜNG-LÂN

HỠI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nếm các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thứ thuốc hiệu POMMADE ROYER, dùng độ 8 ngày lậu tự-nhiên chóng khỏi liền

Ở Paris kết tại hiệu bào chế DUPUY, 225, B. St Martin

Ở Hanoi hỏi tại hiệu Ed. CHASSAGNE

Nhà Bán-đồ « TÀM-TẰM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

泰 NAM-THÁI 南

6, Quai Clémenceau — HANOI

ở phố Bờ-sông, số nhà 26, HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và có nhận cả dòng cáo thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI

Kính-cáo

2023

Hãy dùng thuốc đặt mua đi.

BỆNH NGOÀI DA NHƯ LÀ:

Mụn, mẩn đỏ, hắc-lào, ngứa, sưng huyết-quản, lở và các nốt mẩn khác vì bệnh giang-mai mà phải ra điều bởi lại mọn cả. Vậy muốn chữa thì phải dùng một thứ thuốc thay máu rất mạnh. Thuốc thay máu thì không thuốc nào công-hiệu bằng thuốc:

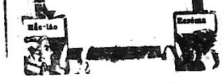
Dépuratif Richelet

Dù bệnh mới hay lâu, miễn là vì máu sinh ra, thì khỏi. Thuốc này lại chữa cả các chứng đau xương, thấp nữa.

Bán ở các hàng lục-hợp to.

HẮC-LÀO thì 3 tuần khỏi

SCZEMA thì 25 ngày là xong

THUỐC THUT

Injection Peyrard d'ALGER

Là thứ thuốc tốt nhất, công hiệu nhất để trị bệnh lậu và tất cả các bệnh chảy mủ có hay mới.

Trong 232 người Âu thì 231 người khỏi về thứ thuốc này. *(Theo tờ trình của viện thẩm thuốc ở Alger)*

BÁN TẠI: SPÉCIALITÉS PEYRARD

16, Rue de Grenelle — PARIS

NHÂN DỊP TẾT NGUYÊN-ĐÁN TỚI NƠI ĐÂY

Các quý-khách sẽ thấy ở hiệu Guionnaud Frères những thứ hàng duy chỉ bản hiệu có, như là: Rượu vang tốt thật nguyên ở xứ Bordeaux — Rượu sâm-banh hạng vừa hiệu DIAMANT VOUVRAY ở tỉnh Touraine — sâm-banh hạng thật tốt hiệu DIMINY & Cie —hiệu MOËT & CHANDON—hiệu De VENOGE & Cie— rượu mùi, như: ANISETTE—CACAO-CHOUAO-CURACAO hiệu GUILLOT và hiệu CHADEFAUX.

Xin các quý-khách vâng đến xem cửa hàng của bản hiệu, chúng tôi sẽ được cái hân-hạnh mà thừa tiếp các quý khách rất trọng-thể. Các quý khách cứ hỏi và nên mua nếm những thứ hàng của chúng tôi và lại những thứ hàng của chúng tôi đã có giấy giám làm hàng thực hiệu.

HIỆU GUIONNAUD FRÈRES

Nhà buôn-bán thực thà đứng đắn

MỞ Ở XỨ BẮC-KỲ TỪ NĂM 1902

HANOI: CỬA HÀNG BÁN CẤT TẠI ĐƯỜNG HÀNG-GIÒ (Boulevard Gia-long) số 28 — 30

Hanoi: Cửa hàng bán lẻ ở phố hàng Khay (Rue Paul Bert) số 69 — 71

HAIPHONG: CỬA HÀNG BÁN CẤT VÀ CŨNG BÁN LẺ Tại đường Paul-Bert số 43

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất quí** để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe**, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô số tờ chứng-chỉ là công-hiệu. Nay **nhân dịp** tết Nguyên-đán sắp tới, bản-hiệu xin tạm hạ giá thứ rượu **TONIQUE TONKINOIS** này để hiến các quí khách tiện dùng trong ngày tết.

Giá bán **2$00** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Bắp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

2082

SẮP MỞ Cuba

PACHOD Frères & Cie LYON

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

京東河內行商店舖門牌廿八

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tết Ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hoog-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, sứ, cốt để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thứa để lâu lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các quí-khách có lòng chiếu cố thì mau đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, đêm ngày đều bản hiệu cũng xin nhất luật Cầu-cáo

HIỆU PAO-VA, Bijoutier

Phố Hàng Bồ số nhà 28 Hanoi.

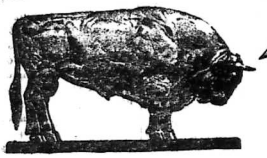
2037

THUỐC

MUSCULOSINE BYLA

VITAMINÉE

LÀ NƯỚC THỊT NGUYÊN CHẤT NẤU ĐẶC LẠI

Là một thứ thuốc bổ rất mạnh

TRONG

NHỮNG KHI GẦN CỐT SUY NHƯỢC,

NHỮNG LÚC THAO-LUYỆN MÀ MỆT NHỌC,

HOẶC NHỮNG LÚC MẮC BỆNH MỚI KHỎI

Thân-thể khang-thái

Sức-lực cường-kiện

ETABLISSEMENTS BYLA 26, AVENUE DE L'OBSERVATOIRE, PARIS (FRANCE)

Nhân dịp Tết An-nam

Các quí-khánh lại mua thứ thuốc gì ở hiệu bào-chế ông **L. BLANC**, ở Phố Tràng-tiền, số nhà 31, mà đáng giá 2 đồng thì Bản-hiệu sẽ kính biếu một chai rượu bổ rất tốt, tên rượu là **Œno Kola Coca**, Rượu này chỉ biếu từ ngày 15 cho đến 30 tháng chạp ta thì thôi

---

ĐƯỜNG SANG LÀO

PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN

Hạng nhất tầy ngồi: 30$00

Hạng nhì ta hay đi: 20$00

Trẻ con từ 3 đến 7 tuổi trả nửa tiền.

LỜI RĂN. — Phải hỏi chỗ ngồi trước 24 giờ.

Có xe riêng để cho thuê riêng từng chuyến một, ai muốn thuê nên đánh giấy thép trước 2 ngày.

Nên đi ngay kẻo mưa đến không đi được nữa.

Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

Service provisoire

AUTO-POSTALE

THỜI GIỜ XE CHẠY

Ở Vinh đi. — Thứ tư đúng 6 giờ sáng chạy lên Napé ngủ. Sáng hôm sau đúng 6 giờ sáng Napé chạy lên Thakhek vừa kịp tàu thủy lên Viêntiane.

Ở Thakhek về. — Sáng chủ nhật: chờ tàu thủy ở Vientiane tới Thakhek thì xe auto mới chạy về Napé ngủ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh. Hành khách và có thể ra Hanoi đi chuyến tàu hoả 2 giờ chiều hoặc đi chuyến tàu đêm cũng được

---

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra **20** quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty Panama, có rõ số để hoàn lại (*Obligation Panama à lots*). Lúc mua phải nộp ngay 20 quan, còn thì 17 (hoặc mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong luật. (Như vậy mỗi ngày chỉ dành mấy xu, có ích trở nên giàu có được).

Hễ nộp tiền lần đầu tiên được ngay cái số trái-đơn mà riêng mình được quyền sở-hữu, như lệ mình đã nộp bắt tiền rồi vậy, và đến lúc trái-đơn trúng số là vào thì mình được lĩnh nguyên số (Từ là kỳ. Mỗi trái đơn trước sau tất nào cũng trúng một số là 500.000 trở xuống đến 1.000 quan, không có thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Mỗi năm có bốn lần rút số, hơn 2 triệu lá.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỐ SAU NÀY:

130 lô.	500.000 quan	260 lô.	5.000 quan
130 lô.	250.000 —	1.320 lô.	2.000 —
260 lô.	100.000 —	13.200 lô.	1.000 —
260 lô.	10.000 —	1.700.900 trọi đơn hoàn lại làm	400 —

Người có trái-đơn được dự cuộc rút số mỗi kỳ đến khi số trái-đơn rút ra mới thôi.

Các lô được lĩnh nguyên tiền, không phải trừ phí tổn chi cả. Mỗi lần rút số có nhiều đơn một cái bằng kê số trái đơn trúng số, không phải trả tiền. Các số đã trúng bằng kỳ đăng với cái trái-đơn để tại chỗ ngân hàng, các nhà có trái-đơn có thể đến xem được, theo như điều khoản trong bản luật riêng ngày 12 Mars 1900. Bản luật kỳ là một bản luật bảo chứng, giữ gìn cho các nhà có trái đơn, không có điều gì phải nghi ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số

Các ngài muốn đợi các cuộc rút số kỳ thì gởi ngay **20** quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France

尋醫林桂張

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUA ĐỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (*cứa là bệnh tối kỉ*) *thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như sẻn đến khi đại-tiện xong rồi thì lại huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta làm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng về sau khó chữa.*

Khi sưa chữa bệnh này đều đáng đao cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi đang tâm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy hôm thôi những nỗi mạn tự kể rụng rời, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì giờ. Vậy ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến.

M. TCHUONG-QUAY-LAN

36, Phố Hàng Bròng. — HANOI

Bắng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ.

Cáo lỉnh sau đây xin hãy tiếp.

Thư từ xin trả lời ngay.

2090

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ **mạnh** nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ **mạnh** nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này **chắc và nhậy lắm.**

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Certifié l'insertion

Do Võ Thị Hồng cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)